

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

47

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

JAWNE
Klasa

Egz. Nr 1

plk dypl. Adam GALIMURSKI

**Temat: STRUKTURA ORGANIZACYJNA, ZADANIA,
MOŻLIWOŚCI ORAZ ZASADY DZIAŁANIA JEDNOSTEK
TYŁOWYCH ARMII OGÓLNOWOJSKOWEJ**

**Część I: Zadania i zasady działania jednostek tyłowych
armii ogólnowojskowej**

(Pomoc szkoleniowa)

40860
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Biura Zbieraw Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

STYCZEŃ

1972

17

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

JAWNE
TUZBOWEGO

Egz. Nr 1

plk dypl. Adam GALIMURSKI

**Temat: STRUKTURA ORGANIZACYJNA, ZADANIA,
MOŻLIWOŚCI ORAZ ZASADY DZIAŁANIA JEDNOSTEK
TYŁOWYCH ARMII OGÓLNOWOJSKOWEJ**

**Część I: Zadania i zasady działania jednostek tyłowych
armii ogólnowojskowej**

(Pomoc szkoleniowa)

40860
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Zachowalnia Biuletyn Zbiorów Specjalnych
No ewid. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁOW

JAWNE

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1989 r. (old)
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11, poz. 95)

~~...~~
~~...~~

Egz.Nr ... 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

płk dypl. Adam GALIMURSKI

TEMAT: "STRUKTURA ORGANIZACYJNA, ZADANIA, MOŻLIWOŚCI ORAZ
ZASADY DZIAŁANIA JEDNOSTEK TYŁOWYCH ARMII OGÓLNO-
WOJSKOWEJ"

CZĘŚĆ I: Zadania i zasady działania jednostek tyłowych
armii ogólnowojskowej

/pomoc szkoleniowa/

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. **40860**

WARSZAWA

STYCZEN

1972 r.

SPIS TRESCI

W s t ę p

1. Jednostki zabezpieczenia materiałowego.
2. Jednostki zabezpieczenia technicznego.
3. Jednostki zabezpieczenia medycznego.
4. Jednostki zabezpieczenia komunikacyjnego.
5. Jednostki transportowe.
6. Jednostki usługowe.
7. Jednostki zabezpieczenia i obsługi tyłów.

Wstęp

Zabezpieczenie tyłowe wojsk w działaniach bojowych dokonywane jest wysiłkiem oddziałów i pododdziałów tyłowych o różnorodnej specjalności. W armii jednostek takich jest kilkadziesiąt. Tworzą one tyły armijne.^{1/} Tyły armijne są to związki, oddziały i pododdziały tyłowe wchodzące w skład armii, jak i te które przydzielone jej zostaną na określony czas, i przeznaczone do wszechstronnego zabezpieczenia tyłowego wojsk armii. Tyły armijne są tyłami w pełni ruchomymi; są zdolne przesuwać się za wojskami zapewniając im niezbędne wsparcie materiałowe, techniczne i medyczne w różnorodnych warunkach i sytuacjach bojowych.

Skład tyłów armii w zasadzie jest stały. Nie mniej jednak rodzaj i ilość jednostek tyłowych może być różny a zależy to między innymi od składu bojowego armii /ilości związków taktycznych i oddziałów/, jej roli i miejsca we frontowej operacji, od charakteru operacji, zadań wykonywanych przez armię oraz od właściwości konkretnego obszaru i warunków działań bojowych.

Tyły armijne - w pojęciu przedstawionym powyżej - w czasie pokoju w zasadzie nie istnieją. Są one tworzone w okresie zagrożenia i w początkowym okresie wojny drogą mobilizacji i formowania nowych jednostek oraz przeformowywania jednostek istniejących w czasie pokoju. Bazę formowania armijnych jednostek tyłowych stanowią związki istniejących w czasie pokoju jednostek tyłowych oraz związki mobilizacyjne, zapasy sprzętu i materiałów zgromadzone w innych jednostkach. Część sprzętu, a przede wszystkim transport samochodowy i maszyny inżynieryjno-budowlane pobierane są dla jednostek tyłowych z gospodarki narodowej, przy czym jednostki transportowe formowane są w zasadzie całkowicie na bazie cywilnych przedsiębiorstw transportowych.

Ze względu na charakter wykonywanej pracy i przeznaczenia, jednostki wchodzące w skład tyłów armii ująć można w następujące grupy:^{2/}

- jednostki zabezpieczenia materiałowego;

1/ Struktura organizacyjna i możliwości jednostek tyłowych armii ogólnowojskowej wraz z podległością służbową i fachową przedstawione zostały w części II niniejszej pomocy szkoleniowej. Nr biblioteki szkoleniowej 018245.

2/ Zestawienie jednostek wchodzących w skład poszczególnych grup przedstawione jest w części II niniejszej pomocy szkoleniowej.

- jednostki zabezpieczenia technicznego;
- jednostki zabezpieczenia medycznego;
- jednostki zabezpieczenia komunikacyjnego;
- jednostki transportowe;
- jednostki usługowe;
- jednostki zabezpieczenia i obsługi tyłów.

Aby jednostki te można było należycie wykorzystywać w działaniach bojowych należy poznać nie tylko ich strukturę organizacyjną i możliwości, ale ich przeznaczenie i zadania oraz zasady działania. Te zagadnienia omówione są w przedstawionym materiale.

1. JEDNOSTKI ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO

Są to jednostki tyłowe przeznaczone do:

- przyjmowania, utrzymywania /przechowywania/ i ewidencjonowania środków materiałowych oraz ich wydawania jednostkom wojskowym będącym na zaopatrzeniu armii;
- wytwarzania /przetwarzania/ środków materiałowych.

W skład tej grupy wchodzi polowe składy środków materiałowych oraz polowe piekarnie.

Armia posiada następujące polowe składy:

- polowy skład armicji /PSA/;
- " " materiałów pędnych i smarów /PS MPS/;
- " " sprzętu pancernego /PS Panc/;
- " " sprzętu samochodowego /PS Sam/;
- " " żywnościowy /PSŻ/;
- " " mundurowy /PSM/;
- " " sprzętu łączności /PSSŁ/;
- " " sanitarny /PS San/;
- " " sprzętu inżynierskiego /PSSIInż/;
- " " chemiczny /PSChem/;
- " " skład topograficzny /PSTop/;
- " " sprzętu kulturalno-oświatowego /PSSKO/;
- " " WCH /PSWCH/.

Polowe składy są to jednostki tyłowe przeznaczone do przyjmowania, przechowywania, konserwowania i wydawania środków materiałowych; są one przystosowane do pracy w warunkach polowych.

Zapasy utrzymywane w polowych składach są przewożone przez jednostki samochodowo-transportowe armii natomiast stan osobowy i wyposażenie magazynowe składów jest przewożone przez ich organiczny transport samochodowy. Ciężar zapasów środków materiałowych utrzymywanych w polowych składach waha się w granicach 4000-5000 ton. Wielkość tych zapasów może ulegać zmianom, w zależności od zadania i składu armii a także od stanu i możliwości przewozowych transportu samochodowego armii. Strukturę organizacyjną składów wielkość utrzymywanych w nich zapasów oraz potrzebną ilość transportu do przewożenia tych zapasów przedstawiają schematy znajdujące się w części II niniejszego opracowania.

Polowe składy armii i jednostki przeznaczone do ich obsługi dla wykonywania swoich czynności taktyczno-organizacyjnych tworzą związek tyłowy szczebla armijnego zwany - ruchomą bazą armii /RBA/. W skład RBA wchodzi ponadto oddziały transportowe /bataliony samochodowo-transportowe i batalion dowozu mps/, które pozostają w podporządkowaniu służbowym szefowi komunikacji wojskowej armii. Całością prac RBA kieruje szefostwo ruchomej bazy armii /SzRBA/.

Szefostwo RBA jest organem dowodzenia jednostkami wchodzącymi w skład RBA. Do jego zasadniczych zadań należy:

- organizacja przyjmowania /pobierania/ sprzętu i środków materiałowych przydzielonych armii z frontu oraz ich kompletowania i wydawania związkom taktycznym i oddziałom /na podstawie dyspozycji szefów rodzajów wojsk i służb/ przez polowe składy;
- nadzór nad utrzymywaniem w polowych składach zapasów środków materiałowych i sprzętu;
- prowadzenie ewidencji środków materiałowych i sprzętu;
- organizacja rozmieszczenia i przesuwania RBA /prowadzenie rekonesansu^{rejonów} rozmieszczenia bazy i dróg dojazdu, ustalenie sposobów i kolejności przesuwania jej elementów, dowodzenie przemieszczającymi się jednostkami bazy oraz organizacja obrony i ochrony RBA, zarówno w rejonach rozmieszczenia, jak i w czasie jej przemieszczania/

- organizacja odkażania i dezaktywacji środków materiałowych i sprzętu w jednostkach wchodzących w skład bazy;
- organizacja łączności w RBA;
- sprawowanie władzy dyscyplinarnej w stosunku do wszystkich jednostek znajdujących się w rejonie rozmieszczenia bazy.

RBA^{3/} w działaniach bojowych rozmieszcza się w pobliżu armijnych dróg samochodowych na następujących odległościach: w natarciu - 40-60 km od linii styczności wojsk, a w obronie - do 100-120 km. Powierzchnia rejonu rozmieszczenia RBA /w pełnym składzie/ w zależności od terenu i stopnia rozbudowy ukryć, może wynosić do 200 km². Rozwinięta w terenie RBA jest urządzeniem tyłowym i stanowi źródło zaopatrywania związków taktycznych i oddziałów armii. RBA może w toku działań wydzielić oddział bazy /ORBA/, który na określony czas i na określony kierunek wysuwany jest do przodu, dla materiałowego zabezpieczenia określonego zgrupowania wojsk. W skład ORBA wchodzi zazwyczaj : część szefostwa RBA, oddziały polowych składów zasadniczych środków zaopatrzenia, pododdziały jednostek samochodowo-transportowych i jednostek obsługi.

Polowa piekarnia przeznaczona jest do wypieku chleba na potrzeby wojska w warunkach polowych. Armijna piekarnia może wypiec na dobę 16-20 ton chleba. Piekarnia rozmieszcza się w rejonie RBA, w pobliżu polowego składu żywnościowego. Dla rozmieszczenia piekarni przewiduje się rejon 0,5 km². Pod względem fachowym polowa piekarnia podlega szefowi służby żywnościowej armii. Armia posiada zazwyczaj dwie piekarnie polowe.

2. JEDNOSTKI ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO

Są to jednostki tyłowe przeznaczone do obsługi technicznej, ewakuacji i remontu uzbrojenia, pojazdów mechanicznych oraz innego sprzętu i wyposażenia technicznego wojsk, a także - jeśli chodzi o polową techniczną bazę raketową - do przygotowania technicznego rakiet i zaopatrywania w rakiety i głowice do nich oraz w raketowe materiały napędowe jednostek raketowych.

3/ Sprawy struktury organizacyjnej zadań i zasad działania RBA omówione są w oddzielnym wydawnictwie katedry.

W skład tej grupy wchodzi:

- armijna polowa techniczna baza raketowa;
- samodzielny batalion remontu czołgów;
- batalion remontu samochodów;
- batalion ewakuacji czołgów;
- kompania ewakuacji pojazdów;
- kompania ewakuacyjno-remontowa;
- ruchomy warsztat naprawy samochodów;
- warsztat naprawy ogumienia;
- polowy warsztat remontu sprzętu łączności.

Armijna polowa techniczna baza raketowa /APTBR/4/
podlega szefowi służby uzbrojenia i elektroniki armii. Przeznaczona jest do przygotowania technicznego, przechowywania i dowozu rakiet /głowic/ do dywizjonów rakiet taktycznych i brygad rakiet operacyjno-taktycznych.

Do zasadniczych zadań APTBR należy:

- przyjmowanie rakiet i głowic oraz ich elementów ukończenia z transportu frontowego /samodzielnego dywizjonu dowozu rakiet/ lub wprost z transportu szczebla centralnego;
- przechowywanie zapasu rakiet i przeprowadzenie przy nich prac okresowych;
- sprawdzenie, montaż i napełnianie rakiet raketowymi materiałami napędowymi;
- łączenie głowic z raketami;
- dowóz gotowych rakiet i gotowych głowic do dywizjonów rakiet taktycznych i brygady rakiet operacyjno-taktycznych;
- dowóz raketowych materiałów napędowych z polowego składu lub z oddziału składu raketowych materiałów pędnych frontu, przechowywanie tych materiałów i przeprowadzanie ich analizy;
- remont niesprawnych rakiet lub ich ewakuacja do punktów wskazanych przez szefa służby uzbrojenia i elektroniki armii w wypadku, gdy nie ma możliwości doprowadzenia

---

4/ W oddzielnym wydawnictwie katedry omówione są szczegółowo zagadnienia struktury organizacyjnej, zadań i zasad działania APTBR.

ich do stanu gotowości bojowej, względnie, gdy upłynął termin ich eksploatacji;
- okresowe sprawdzanie i legalizacja przyrządów kontrolno-pomiarowych.

Możliwości produkcyjne APTBR w zakresie przygotowania technicznego /elaboracji/ rakiet wynoszą: 6-8 rakiet operacyjno-taktycznych i 10 rakiet taktycznych na dobę.

W toku działań bojowych APTBR rozmieszcza się z zasady w odległości 20-30 km od rejonu rozwinięcia ABROT, i około 70-80 km od linii frontu. W odległości 15-20 km od zasadniczego rejonu rozmieszczenia APTBR przygotowuje się rejon zapasowy. Powierzchnia rejonu rozmieszczenia APTBR może wynosić około 25-40 km².

Przesunięcia APTBR w toku operacji uzależnione są od przemieszczania się jednostek wojsk raketowych, przy czym przesunięcia te nie mogą wpływać ujemnie na ciągłość przygotowywania i dowozu rakiet. Przesunięcie APTBR wymaga znacznej ilości czasu, albowiem na samo jej zwinięcie w dotychczasowym rejonie potrzeba 1-1,5 godz., a na rozwinięcie w nowym rejonie - 2-3 godz. Natomiast średnia prędkość marszu technicznych oddziałów raketowych może wynosić: w dzień - 20-30 km/godz., a w nocy - 15-20 km/godz. Te przede wszystkim wskaźniki warunkują przesuwanie APTBR nie częściej niż raz na dobę.

Samodzielny batalion remontu czołgów /sbrcz/ przeznaczony jest do wykonywania remontów bieżących i średnich czołgów i ciągników gąsienicowych metodą wymiany gotowych części podzespołów i zespołów.

Batalion jest jednostką samodzielną. Może pracować w kooperacji z innymi jednostkami wchodzącymi w skład armijnej bazy remontowej /ABR/ a także w punktach zbiórki uszkodzonego sprzętu /PZUS/, które organizuje się w rejonach największego skupienia uszkodzonych wozów bojowych, w pasie działania wojsk.

Struktura organizacyjna pododdziałów remontowych batalionu zezwala na dokonywanie podziału sił i środków na kilka samodzielnych rzutów remontowych. Poszczególne rzuty remontowe /plutony lub kompanie/ mogą być przydzielone dla

wzmocnienia /uzupełnienia/ możliwości remontowych dywizyjnych batalionów remontowych, a nawet warsztatów pułkowych.

Batalion może być również użyty całością sił lub częściami do likwidacji skutków broni masowego rażenia.

Sbrcz może w ciągu doby wykonać 24 remonty bieżące lub 8-10 remontów średnich. Ponadto posiadanymi ciągnikami gąsienicowymi /4 ciągniki/¹ przyczepami niskopodwoziowymi /2 szt./ może ściągnąć w ciągu doby, z rejonu położonego w promieniu do 15 km, około 20 uszkodzonych czołgów.

W operacji zaczepnej sbrcz przesuwa się do nowych rejonów /całością sił lub rzutami/^{W zasadzie} co 2-3 doby. Powierzchnia rejonu rozmieszczenia sbrcz wynosi około 3-4 km².

Do zasadniczych zadań batalionu należy:

- wykonywanie w pierwszej kolejności remontów bieżących czołgów i pojazdów gąsienicowych;
- wykonywanie remontów średnich tych czołgów i pojazdów gąsienicowych, które wymagają jak najmniejszych nakładów pracy;
- prowadzenie demontażu podzespołów i zespołów ze sprzętu zakwalifikowanego do strat bezpowrotnych lub remontów kapitalnych.

Batalion remontu samochodów /brs/ przeznaczony jest do wykonywania remontów bieżących i średnich pojazdów kołowych metodą wymiany podzespołów i zespołów.

Batalion jest jednostką samodzielną. Może pracować w kooperacji z innymi jednostkami wchodzącymi w skład ABR, a także może działać samodzielnie na określonym kierunku działań bojowych. Może być również użyty całością sił lub częściami do likwidacji składów broni masowego rażenia.

Struktura organizacyjna pododdziałów remontowych batalionu, tak jak batalionu remontu czołgów, pozwala na dokonywanie podziału sił i środków na kilka samodzielnych rzutów remontowych, które mogą być przydzielane dla wzmocnienia /uzupełnienia/ możliwości remontowych dywizyjnych batalionów remontowych, a nawet warsztatów pułkowych.

Brs podobnie jak i sbrcz przesuwa się w działaniach bojowych /zaczepnych/ do nowych rejonów całością lub samodzielnymi rzutami - co 2-3 doby.

Brs w ciągu doby może wykonać 36 remontów bieżących lub 10-12 remontów średnich. Powierzchnia rejonu rozwinięcia batalionu wynosi około 3-4 km².

Do zasadniczych zadań batalionu należy:

- wykonywanie w pierwszej kolejności remontów bieżących samochodów specjalnych, odgrywających dużą rolę w toku operacji takich jak: nosiciele rakiet, dystrybutory, radiostacje, radiolokatory, wozy dowodzenia itp.;
- wykonywanie remontów bieżących kołowych transporterów opancerzonych;
- wykonywanie remontów średnich kołowych transporterów o opancerzonych oraz samochodów, które wymagają jak najmniejszych nakładów pracy;
- wymontowywanie podzespołów i zespołów z pojazdów zakwalifikowanych do strat bezpowrotnych lub do remontu kapitalnego.

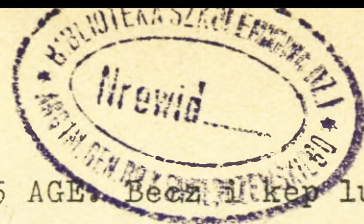
Batalion ewakuacji czołgów /becz/ i kompania ewakuacji pojazdów /kep/ przeznaczone są do ewakuacji uszkodzonego sprzętu, przez holowanie lub przewóz na przyczepach niskopodwoziowych do armijnych PZUS, a także uwalnianie dróg od uszkodzonego sprzętu.

Zdolności ewakuacyjne tych jednostek są następujące:

- becz może w ciągu doby - w promieniu do 20 km - wyewakuować do PZUS 70-90 uszkodzonych wozów bojowych;
- kep może w tych samych warunkach jak becz wyewakuować 30-50 pojazdów mechanicznych.

W czasie działań bojowych, becz i kep może działać całością sił lub ich siły i środki mogą być wykorzystane do organizacji armijnych grup ewakuacyjnych /AGE/. Całością sił będą działały w przypadku powstania dużej ilości uszkodzeń sprzętu w określonym rejonie /np.: po uderzeniu BMR/; w innych wypadkach - będą działały jako AGE - z zadaniem ewakuacji skażonego i uszkodzonego sprzętu do wyznaczonego miejsca /rejonu/ organizacji PZUS i PZS /punktu zabiegów specjalnych/.

Ilość wydzielonych AGE z becz i kep będzie uwarunkowana planowaną ilością armijnych PZUS oraz koniecznością udzielenia pomocy ZT pierwszego rzutu w zakresie ewakuacji.

W armii może być organizowanych 3-5 AGE. Bezpośrednio lub organizowane z nich AGE z zasady działają z kilku godzinnym wyprzedzeniem /6-8 godz./ przed organami remontowymi armii w celu zgromadzenia funduszu remontowego przed przybyciem sił i środków remontowych armii.

Kompania ewakuacyjno-remontowa /ker/ - jest przeznaczona do ewakuacji oraz wykonywania remontu średniego sprzętu inżynierskiego, a w szczególności:

- sprzętu przeprawowego i parków pontonowych oraz samobieżnych i motorowych środków przeprawowych;
- sprzętu do prac ziemnych: koparek, spycharek itp;
- sprzętu do budowy mostów i dróg: traków, kafarów, mostów towarzyszących.

Remont ten kompania wykonuje metodą wymiany zespołów i podzespołów. Ponadto może ona przeprowadzać remont bieżący i przeglądy techniczne sprzętu inżynierskiego.

W ciągu 10 godzin może ona wykonać 6-8 remontów średnich lub 18-24 remontów bieżących.

Po linii fachowej ker podlega szefowi wojsk inżynierskich w armii.

Ruchomy warsztat naprawy samochodów /RWNS/ przeznaczony jest do wykonywania remontów bieżących pojazdów kołowych jednostek armijnych /poza-dywizyjnych/. W ciągu doby może on wykonać 10-15 remontów bieżących lub 2-5 remontów średnich. Armia może posiadać 1-2 RWNS.

Warsztat remontu ogumienia /WRO/ przeznaczony jest do wykonywania regeneracji ogumienia i piast. Jego zdolność produkcyjna w ciągu doby wynosi około 250 kompletów. Rozwija się i pracuje w rejonie ABR.

Polowy warsztat remontu sprzętu łączności /PWRSL/ podlega po linii fachowej szefowi łączności armii.

Do zasadniczych zadań tego warsztatu należy:

- dokonywanie kontroli technicznej sprzętu łączności w jednostkach, które nie posiadają własnych warsztatów;
- przeprowadzanie remontów bieżących i średnich sprzętu łączności.

Dla przeprowadzania remontów w jednostkach nie posiadających etatowych warsztatów albo dla wzmocnienia związków taktycznych, PWRSŁ może wydzielać tzw. "Łczołówki".

Polowy warsztat remontu sprzętu łączności rozwija się w rejonie RBA, w pobliżu polowego składu sprzętu łączności.

x

x

x

Na zakończenie omawianych zagadnień dotyczących zadań i zasad działania jednostek zabezpieczenia technicznego należy podkreślić, że w służbach technicznych dokonywany jest proces integracji i to zarówno organów kierowniczych jak i aparatu wykonawczego, tj. oddziałów i pododdziałów obsługowo-remontowych.^{5/}

Ma to głównie na celu organizacyjne usprawnienie kierowania i jak najbardziej efektywnego wykorzystania w operacjach armijnych jednostek zabezpieczenia technicznego. Jednym z wyników tego procesu ma być armijna baza remontowa /ABR/^{6/} - związek tyłowy, powstały z wszystkich za wyjątkiem APTER omówionych jednostek przeznaczonych do obsługi technicznej oraz ewakuacji i remontu sprzętu technicznego, a więc związek zabezpieczenia technicznego, /na wzór RBA, związku przeznaczonego do zabezpieczenia materiałowego wojsk/.

ABR podlegać ma bezpośrednio szefowi służb technicznych - zastępcy dowódcy armii. W zakresie organizacji remontów sprzętu technicznego, wyposażenia w środki remontowe oraz zapatrywania w części zamienne, /zespoły/ i dokumentację remontową, wykonywać ma polecenia i wytyczne poszczególnych szefów odpowiednich rodzajów wojsk i służb armii.

Przewiduje się, że w zależności od charakteru i rodzaju działań ABR może być użyta całością sił, lub częściami /może wydzielić 12-3 zgrupowania remontowe/ względnie wydzielonymi oddziałami lub pododdziałami, z tym, że wykorzystuje

5/ Patrz "schemat", w części II niniejszego opracowania.

6/ Pierwsze próby zastosow. ABR w ćwiczeniach na mapach miały miejsce już w 1968 r.

się ją w toku działań bojowych z reguły na głównym kierunku działań armii.

Jak więc zakłada się, że w rejonie wyjściowym do operacji zaczepnej, ABR rozwija się w odległości 40-60 km od rubieży wojsk walczących w jednym lub dwóch rejonach. W czasie działań zaczepnych ABR przesuwa się w zasadzie częściami i po dwóch osiach na kolejne planowane lub już zorganizowane przez AGE punkty zbiórki uszkodzonego sprzętu /PZUS/. Maksymalne oddalenie ABR od wojsk może wynosić 120-150 km.

Przewidywany czas rozwinięcia jednostki ABR na PZUS i osiągnięcia gotowości do pracy wynosi około 6-8 godzin. Dla rozwinięcia ABR w całości przewiduje się rejon w granicach 80-100 km².

Do zasadniczych zadań ABR należy:^{7/}

- w pierwszej kolejności - remontowanie sprzętu wymagającego najmniejszej pracochłonności, którego nie wykonały pododdziały i oddziały remontowe dywizji i samodzielnych oddziałów armii;
- w drugiej kolejności remontowanie sprzętu technicznego wymagającego większej pracochłonności, mieszczącej się w zasadzie w przedziale czasu postoju sił i środków bazy w jednym rejonie /do 2-3 dni/. Sprzęt nie wyremontowany przez ABR przekazuje się jednostkom remontowym frontowej bazy remontowej /FBR/.

Jak w pierwszym, tak i w drugim przypadku obowiązuje zasada pierwszeństwa remontu sprzętu technicznego, mającego istotny wpływ na prowadzenie działań bojowych, a więc wyrzutni raketowych, wozów dowodzenia, sprzętu do kierowania ogniem itp. Odpowiednie decyzje w tym wypadku podejmuje szef ABR, jeżeli naturalnie nie otrzyma innych wytycznych w tym zakresie od szefa służb technicznych armii.

7/ Szczegółowe omówienie struktury organizacyjnej, zadań i zasad działania ABR będzie tematem oddzielnego wydawnictwa.

3. JEDNOSTKI ZABEZPIECZENIA MEDYCZNEGO

Są to jednostki tyłowe przeznaczone do udzielania pomocy medycznej i segregacji porażonych i chorych, ich ewakuacji i leczenia, do przeprowadzenia zabiegów sanitarno-przeciwepidemicznych oraz wykonania innych zadań z zakresu zabezpieczenia medycznego wojsk. Jednostki te podlegają szefowi służby zdrowia armii.

W skład tej grupy wchodzi:

- batalion przeciwepidemiczny;
- medyczny batalion wzmocnienia;
- kompania samochodów sanitarnych;
- oddział wzmocnienia segregacji;
- kompania hospitalizacyjna;
- stacja krwiodawstwa II kat.;
- ruchoma grupa weterynaryjna.

Przeznaczenie zasady działania i zadania tych jednostek są następujące:

Batalion przeciwepidemiczny /bpepid/ przewidziany jest do przeprowadzenia przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia sanitarno-higienicznego i przeciwepidemicznego wojsk.

Do zasadniczych zadań batalionu należy zaliczyć:

- organizowanie i prowadzenie rozpoznania sanitarno-higienicznego i p/epidemicznego terenu;
- likwidacja ognisk chorób zakaźnych w wojskach armii i wśród ludności cywilnej w strefie armii.

W razie zaistnienia ognisk epidemicznych, batalion prowadzi przedsięwzięcia izolacyjno-kwarantannowe oraz wykonuje inne czynności sanitarno-profilaktyczne, takie jak dezynfekcję, dezynsekcję, deratyzację oraz kąpiele. W tym celu posiada urządzenia kąpielowo-dezynfekcyjne, przy pomocy których może przeprowadzić dezynfekcję 14000 kompletów umundurowania oraz wykąpać 20 000 osób w ciągu doby.

W wypadku zastosowania przez npla broni biologicznej bpepid bierze udział w lokalizacji i likwidacji następstw jej działania.

Batalion ze swojego składu może również wydzielić odpowiednie siły i środki dla wzmocnienia działalności przeciwepidemicznej służby zdrowia związków taktycznych. Do jego

zadań należy też udzielanie konsultacji z zakresu sanitarno-higienicznego i przeciwepidemicznego zabezpieczenia wojsk służbie zdrowia związków taktycznych i oddziałów. Dla rozwinięcia batalionu przewiduje się rejon około 2 km². Czas na zwinięcie lub rozwinięcie batalionu wynosi około 1,5 godz.

Medyczny batalion wzmocnienia /mbw/ jest przeznaczony do udzielania kwalifikowanej pomocy medycznej o profilu chirurgicznym i internistycznym porażonym i chorym w związkach taktycznych, jako wzmocnienie służby zdrowia tych związków ze szczebla armii lub w ogniskach masowych strat /zwłaszcza od broni jądrowej/. Armia może posiadać 8-10 mbw.

Medyczny batalion wzmocnienia rozwija punkt medyczny o strukturze podobnej do dywizyjnego punktu medycznego. Posiada własny transport sanitarny do prowadzenia ewakuacji porażonych i chorych z pułkowych punktów medycznych.

W ciągu doby mbw może opracować do 300 porażonych, łącznie z pomocą chirurgiczną w pełnym zakresie, albo 500 porażonych - z pomocą chirurgiczną ze wskazań życiowych. Dla jego rozwinięcia przewiduje się rejon wielkości 1-1,5 km². Czas rozwinięcia: po 30 minutach może przyjmować pierwszych porażonych a po 2 godz. osiąga pełną gotowość. Czas zwinięcia batalionu - około 1 godz. Rozwija się zarówno w pomieszczeniach stałych jak i w namiotach. Przemieszcza się własnym transportem.

Kompania samochodów sanitarnych /kss/ jest jednostką transportu sanitarnego, przeznaczoną do ewakuacji porażonych i chorych z dywizyjnych punktów medycznych /DPM/ lub medycznych batalionów wzmocnienia do bazy szpitalnej frontu /BSzF/.

Przyjmuje się dwa rodzaje kompanii samochodów sanitarnych: jedne - posiadające 72 typowych samochodów sanitarnych, o możliwości ewakuacji 10 porażonych w każdym samochodzie i drugie - posiadające 36 typowych samochodów sanitarnych /o możliwościach jak wyżej/ i 36 autobusów sanitarnych, o możliwości ewakuacji do 25 porażonych w każdym autobusie. Jednorazowa zdolność ewakuacyjna pierwszych kompanii wynosi 720, a druga ^{ich} 1260 porażonych i chorych.

Średnia dobową normą pracy armijnej kompanii samochodów i autobusów sanitarnych wynosi 150-200 km. Dla rozwinięcia kompanii przewiduje się rejon o powierzchni 2-5 km².

Oddział wzmocnienia segregacji /OWS/ jest jednostką przeznaczoną do wzmocniania dywizyjnych punktów medycznych i rozwiniętych medycznych batalionów wzmocnienia, odpowiednimi grupami /zespołami/ specjalistycznymi.

Oddział ten w swym składzie posiada:

- cztery grupy ogólnochirurgiczne;
- dwie grupy toksykologiczno-radiologiczne;
- dwie grupy neurologiczno-psychiatryczne;
- dwie grupy okulistyczne;
- dwie grupy dowodzenia.

OWS najczęściej będzie wykorzystywany w wypadku powstania masowych strat sanitarnych w ogniskach porażenia bronią jądrową. Przez jego wykorzystanie przyspiesza się wykonanie segregacji porażonych oraz skraca czas oczekiwania na udzielenie pomocy specjalistycznej. Dla rozwinięcia OWS przewiduje się rejon około 1 km².

Kompania hospitalizacyjna /kh/ jest przeznaczona do czasowej hospitalizacji porażonych i chorych przejmowanych w dywizyjnych punktach medycznych lub w medycznych batalionach wzmocnienia /w rejonach ich dotychczasowego rozmieszczenia/ i umożliwienia przez to tym batalionom na kolejne przemieszczenie się za wojskami i wykonywanie bieżących zadań.

Kompania posiada 12 grup hospitalizacyjnych, każda na czele z lekarzem, któremu podlega średni i pomocniczy personel medyczny i gospodarczy. Grupa taka może objąć 20-30 porażonych, będących w stanie ciężkim z powodu przebytej w DPM operacji /wykonanej ze wskazań życiowych/ i niezdolnych do ewakuacji. W sumie kompania hospitalizacyjna może zapewnić jednorazowo pooperacyjną opiekę lekarską i wyżywienie 240-360 porażonym w czasie 2-3 dni. Dla rozwinięcia kompanii w pełnym składzie przewiduje się rejon około 1 km². Czas na zwinięcie lub rozwinięcie - około 1-1,5 godz.

Stacja krwiodawstwa /sk/ II kategorii jest przeznaczona do przechowywania i zaopatrywania w krew i płyny krwiozastępcze jednostki służby zdrowia związków taktycznych i oddziałów armijnych. Do tego celu posiada samochód chłodnię i wytwórnię lodu na samochodzie. Przechowuje 500 l krwi i płynów krwiozastępczych.

Bataliony medyczno-sanitarne i medyczne bataliony wzmocnienia pobierają krew ze stacji krwiodawstwa własnym transportem i przechowują ją w termoboksach.

Ruchoma grupa weterynaryjna /RGWet/ jest przeznaczona do wykonywania badań i oceny produktów pochodzenia zwierzęcego oraz prowadzenia rozpoznania terenów w celu wykrycia ewentualnych źródeł zakażenia chorobami odzwierzęcymi. W tym zakresie współpracuje z batalionem przeciwepidemicznym.

x

x

x

Jednostki zabezpieczenia medycznego - z wyjątkiem jednostek biorących bezpośredni udział w medycznym zabezpieczeniu wojsk, to jest tych, które zostały skierowane do pierwszorzutowych ZT lub biorą udział w ewakuacji porażonych /mbw, kss itp./ - tworzą odwód medyczny armii, obwód ten w działaniach bojowych rozmieszcza się w pobliżu /5-10 km/ rejonu rozmieszczenia kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia /KSD/ armii.

4. JEDNOSTKI ZABEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO

W armii w skład tej grupy wchodzi jedynie jeden oddział - batalion drogowo-eksploatacyjny /bde/, który podlega szefowi komunikacji wojskowej armii.

Batalion ten jest przeznaczony do:

- utrzymania w stanie użyteczności armijnej drogi samochodowej /ADS/ i przygotowania na niej objazdów;
- rozpoznanie i kontrolowanie pozostałej sieci dróg w pasie działania armii;
- regulacji i kontroli ruchu na ADS i innych wyznaczonych drogach.

Bde może obsłużyć 180-250km odcinka armijnej drogi samochodowej, wystawiając 36 posterunków regulacji ruchu i 2 posterunki kontroli ruchu, a ponadto może objąć kontrolę 160 km dróg zapasowych /pomocniczych/.

Poza tym bde może w ciągu 10 godzin wykonać jedną z następujących prac:

- budowa drogi gruntowej o szerokości 5 m - 5 km;
- remont drogi gruntowej o szerokości 5 m - 10 km;
- budowa drogi na przełaj - 15 km;
- układanie nawierzchni kolejinowej - 1 km;
- utrzymywanie w eksploatacji drogi grunt. - 50 km;
- budowa mostów niskowodnych jednokierunkowych:
  - przy 50 % gotowych konstrukcji - 25 mb/dobę
  - przy 100 % gotowych konstrukcji - 35 mb/dobę

Dla rozmieszczenia batalionu w jednym miejscu przewiduje się rejon do 5-7 km². Czas na jego rozwinięcie lub zwinięcie wynosi od 2-12 godzin.

5. JEDNOSTKI TRANSPORTOWE

W skład tej grupy wchodzi:

- bataliony samochodowo-transportowe /bst/;
- batalion dowozu materiałów pędnych i smarów /bd mps/.

Bataliony te przeznaczone^{sa} do dowozu środków materiałowych i ewakuacji w ogniwie armia - związek taktyczny, a niekiedy armia - oddział lub nawet pododdział /stanowiska ogniowe artylerii/, a także do przewożenia zapasów ruchomych utrzymywanych w składach armijnych. Bataliony te mogą być też używane do dowozu środków materiałowych w ogniwie frontu - armia.

Armia posiada 3-4 bataliony samochodowo-transportowe oraz jeden batalion dowozu MPS. Na rozwinięcie każdego z batalionów przewiduje się rejon wielkości 5-8 km². Czas na rozwinięcie lub zwinięcie batalionów wynosi około 2 godzin.

Podlegają one szefowi komunikacji wojskowej armii. Ich wyposażenie i zdolności załadowcze przedstawione są na schematach w części II niniejszej pomocy szkoleniowej.

6. JEDNOSTKI USŁUGOWE - są to jednostki, których głównym zadaniem jest świadczenie usług na rzecz wojsk. W skład tej grupy wchodzi polowe pralnie i polowe łaźnie.

Polowa pralnia armii przeznaczona jest do obsługi wojsk w zakresie prania bielizny i umundurowania. W razie potrzeby można ją również wykorzystywać do przeprowadzenia całkowitej dezaktywacji umundurowania. Pod względem służbowym podlega ona szefowi służby mundurowej armii, pod względem rozmieszczenia, organizacji pracy, obrony i ochrony szefowi RBA. Rozmieszcza się ją w rejonie polowego składu mundurowego, z tym, że nie dalej niż 7-8 km od źródła wody.

Pralnia posiada fundusz wymianny w ilości 5000 kompletów bielizny osobistej i 500 kompletów bielizny pościelowej.

Czas rozwinięcia pralni wynosi 4-6 godz., a czas rozwinięcia częściowego 1-2 godz. /Częściowe rozwinięcie pralni polega na rozwinięciu części produkcyjnej i przygotowaniu urządzeń do pracy, bez rozwijania części gospodarczej/. Dla rozmieszczenia pralni przewiduje się rejon o powierzchni kilku hektarów.

Polowa łaźnia armii przeznaczona jest do przeprowadzenia kąpieli stanu osobowego wojsk, z równoczesną wymianą bielizny osobistej. W razie potrzeby, polowa łaźnia może być użyta do przeprowadzenia zabiegów związanych z dezaktywacją porażonych ludzi.

Polowa łaźnia podlega bezpośrednio szefowi służby mundurowej armii, a pod względem rozmieszczenia, organizacji pracy, ochrony i obrony podlega szefowi RBA lub kwatemi-strzowi tej jednostki, do której czasowo została przydzielona.

Pod względem wyposażenia technicznego polowe łaźnie mogą być zmontowane bezpośrednio na specjalnych samochodach /samochody-kąpieliska/ lub urządzone w namiotach.

Polowa łaźnia zmontowana na samochodach składa się z dwóch sekcji przystosowanych do samodzielnego działania. Urządzona w namiotach składa się również z dwóch sekcji, z których każda wyposażona jest w urządzenia grzejne wraz z natryskami oraz 3 namioty.

Łaźnia wyposażona jest w fundusz wymienny bielizny /3500 kompletów bielizny osobistej i 200 kpl. bielizny

420
2000:5

pościelowej/co pozwala na bezpośrednie dokonywanie kąpiącym się wymiany bielizny brudnej na czystą.

Praktyczna wydajność polowej łaźni przy 12 godzinnym dniu pracy wynosi:

- zmontowanej na samochodach: - w lecie - 2200 ludzi;
- w zimie - 1100 ludzi;
- urządzonej w namiotach: - 1600 ludzi.

Czas rozwinięcia polowej łaźni zmontowanej na samochodach wynosi 20 minut, a czas zwinięcia 10 minut. Natomiast czas rozwinięcia polowej łaźni urządzonej w namiotach wynosi 2-3 godziny, a czas zwinięcia 1 godzina. Dla rozwinięcia łaźni przewiduje się rejon o powierzchni do dwóch hektarów.

7. JEDNOSTKI ZABEZPIECZENIA I OBSŁUGI TYŁÓW są to jednostki przeznaczone do zabezpieczenia działania, życia oraz obrony i ochrony innych jednostek tyłowych.

W skład tej grupy wchodzi:

- batalion zabezpieczenia KSD /b zab KSD/;
- kompania łączności KSD /kłKSD/;
- kompania obsługi RBA /koRBA/;
- kompania inżynierskiego zabezpieczenia tyłów /kizł/;
- kompania łączności RBA /kł RBA/.

Batalion zabezpieczenia KSD /bzap KSD/ podlega bezpośrednio szefowi sztabu kwatermistrzostwa armii.

Do zasadniczych zadań batalionu należy:

- zaspokojenie potrzeb w zakresie środków transportowych potrzeb gospodarczych i bytowych komórek organizacyjnych wchodzących w skład KSD armii;
- zabezpieczenie sprawnego rozwijania i zwijania KSD;
- zabezpieczenie chemiczne KSD, a zwłaszcza rozpoznanie skażeń rejonów rozmieszczenia i dróg przesunięcia oraz powiadomienie o zagrożeniu;
- rozbudowa rejonu rozmieszczenia KSD pod względem inżynierskim /wykonanie ukryć dla ludzi, środków transportowych i sprzętu/;
- obrona i ochrona, zapewnienie źródeł wody i energii elektrycznej oraz utrzymanie dróg w rejonie rozwinięcia KSD.

do 60 punktów świetlnych, wystawić 6 posterunków wartowniczych trzydziennych lub 3 patrole na motocyklach oraz 7 dwuzmiennych posterunków regulacji ruchu.

Dla rozwinięcia kompanii przewiduje się rejon o powierzchni do $1,5 \text{ km}^2$.

Ponadto kompania obsługi zaopatruje we wszelkiego rodzaju środki materiałowe stan osobowy szefostwa ruchomej bazy armii i tych jednostek /składów/, które nie posiadają pododdziałów gospodarczych.

Kompania podlega szefowi RBA.

Kompania inżynierskiego zabezpieczenia tyłów /kizt/.

Do jej zadań należy:

- przeprowadzanie rozpoznania inżynierskiego rejonu rozmieszczenia RBA oraz w razie konieczności dróg przesunięcia;
- wykonywanie inżynierskiej rozbudowy rejonu rozmieszczenia bazy /ukryć dla stanu osobowego, zapasów środków materiałowych i sprzętu/;
- przygotowywanie materiałów /tarcicy/ na budowę schronów i ukryć;
- wykonywanie inżynierskich prac maskowniczych;
- wydobywanie i oczyszczanie wody oraz urządzenie punktów zaopatrywania w wodę;
- zapewnienie jednostkom rozmieszczonym w rejonie RBA energii elektrycznej.

Kompania inżynierskiego zabezpieczenia tyłów w ciągu jednej godziny wykonać - 1100 m^3 wykopów albo 1200 mb dróg dojazdowych i 300 m^3 wykopów. Może też w ciągu doby przygotować 4000 mb derek, 480 m^3 okrągłaków lub ściąć 1400 drzew o średnicy 35 cm . Może wybudować studnię o wydajności $7-8$ tys. litrów wody na godz. /tempo budowy studni 4 m/godz./ . Całkowitą budowę studni o głębokości 100 m może wykonać w ciągu $6-7$ dni. Ponadto zabezpiecza dopływ prądu do 60 punktów świetlnych.

Na rozwinięcie kompanii przewiduje się rejon do 2 km^2 .

Czas na rozwinięcie lub zwinięcie kompanii wynosi około $2-3$ godziny.

Kompania inżynierskiego zabezpieczenia tyłów podlega szefowi RBA.

Kompania łączności RBA /kłRBA/ jest przeznaczona do zapewnienia łączności z KSD armii: radiowej na odległość do 500 km a radioliniowej i przewodowej na odległość do 45 km. Ponadto ma ona zapewnić łączność telefoniczną w szefostwie bazy i szefostwa RBA z podległymi jednostkami /np.: składami/ na odległość do 25 km oraz łączność radiową z tymi jednostkami na odległość do 40 km. Dla rozwinięcia kompanii przewiduje się rejon do 1 km². Czas na zwinięcie lub rozwinięcie kompanii wynosi 1,5-2,5 godziny.

Kompania łączności podlega szefowi RBA.

BIBLIOGRAFIA:

1. Biuletyn informacyjny MON nr 4/99 1970 r.
2. " " "
3. " " " nr 5/95 1969 r.
4. Vademecum tyłów wojsk operacyjnych. Wyd. Główny Kwatermistrzostwo WP. Sztab - 1969 r.
5. Gen. bryg. dr inż. Jerzy Modrzewski - Organizacja technicznego zabezpieczenia wojsk w operacji zaczepnej /skrypt wykładu/. Wyd. ASG - 1971 r.
6. Gen. bryg. prof. dr med. W. Barcikowski - Organizacja zabezpieczenia medycznego operacji zaczepnej armii /skrypt wykładu/. Wyd. ASG - 1971 r.
7. Zasady organizacji i użycia ABR /projekt/, Opracowany przez zespół oper.-organizacyjny służb technicznych MON-1971 r.
8. Instrukcja o organizacji i pracy polowej pralni armii sygn. Mund. 24/60.
9. Instrukcja o organizacji pracy polowej łaźni armii sygn. Mund. 26/60.
10. Instrukcja o organizacji pracy polowej kompanii obsługi RBA Szt. Kwat. 44/63.
11. Instrukcja o organizacji pracy polowej kompanii inż. zab. tyłów Szt. Kwat. 50/64.
12. ppłk dypl. Władysław Jakubisiak "Struktura organizacyjna tyłów armijnych, ich zadania, przeznaczenie i możliwości" /z uwzględnieniem teorii struktur organizacyjnych/.
Wyd. ASG - 1964 r.

Wykonano w 50 egz.

Egz. Nr 1-50 B. Tajna
Wyk. płk Galmurski

Druk. J. J. dn. 5.04.72 r.
Nr ks. 0496/01028/WW
Kor. H. S.

BIBLIOTEKA NUKOVI
Archiwum Działu
Nr ewid. **40860**

